

Zápis

z obhajoby dizertačnej práce pána Mgr. Michala Peliša,
konanej dňa 14.04.2011.

Téma práce: „Logic of questions“ (Logika otázok)

Prítomní: Doc. RNDr. Marie Duží, CSc. (člen komisie)
Prof. RNDr. Petr Hájek, DrSc. (člen komisie)
Prof. RNDr. Jaroslav Peregrin, CSc. (školiť a člen komisie)
Doc. RNDr. Vladimír Petkevič, CSc. (člen komisie)
Doc. RNDr. Vítězslav Švejdar, CSc. (predseda a člen komisie)
Prof. Andrzej Wiśniewski (oponent)

Poznámka: Druhý oponent Mgr. Igor Sedlár, PhD. sa zo závažných rodinných dôvodov obhajoby nezúčastnil.

Predseda komisie p. Vítězslav Švejdar zahájil obhajobu a predstavil prítomným kandidáta. Školiť p. Jaroslav Peregrin predstavil doktoranda a zoznámil komisiu s priebehom jeho štúdia a motiváciou pre výber témy prezentovanej práce. Následne kandidát p. Michal Peliš zoznámil prítomných so svojou dizertačnou prácou. Uviedol napr.:

- Jeho práca má dve časti, ktoré sa dajú čítať nezávisle od seba. Prvá časť je o odvodeniach v erotetickej logike, druhá pojednáva o epistemickej logike s otázkami a o logike verejných oznámení (public announcement logic). V úvode práce sa venuje nedávnej histórii oboru a výsledkom iných bádateľov. Spomína erotetickú logiku, ktorej autorom je Andrzej Wiśniewski, a iný pohľad na erotetickú logiku od autorov Groenendijk-a a Stokhof-a. Dochádza k záveru, že erotetická logika je multiparadigmatická.
- V ďalšej kapitole vypracuje logiku otázok formálne po syntaktickej a sémantickej stránke. Zaoberá sa tým, ako by mohlo fungovať formálne odvodzovanie v tejto logike. Jazyk erotetickej logiky je rozšírením jazyka výrokovej logiky, pracuje s otázkami, pre ktoré sa dá definovať množina priamych odpovedí. Jeho prínos spočíva v práci s modelmi tejto logiky a obecné v koncepte sémantiky.
- Ďalej sa zaoberá multiagentnou epistemicou logikou. Využíva štandardnú sémantiku a Kripkove rámce. Definuje pojem presupozícia vo finitnom zmysle ako disjunkciu priamych odpovedí. Snaží sa riešiť problémy s implikáciou, používa koncept striktnej implikácie.

- V jeho práci je aj krok od erotetickej logiky k dynamickej logike založenej na multimodálnej epistemickej logike S5. Definuje otázky, ktoré sa pýta celá skupina agentov (ani jeden na ňu nevie odpovedať). Vypracuje koncept implicitnej odpovede, tj. keby agenti spolupracovali, tak spoločne odpoveď nájdu. Systém S5 je rozšírený do logiky verejných oznámení (public announcement). Rieši problém, že oznámené prehlásenie (announced statement) nemusí byť všeobecne známe (commonly known).

Následne oponenti predniesli závery svojich posudkov:

- Prof. Andrzej Wiśniewski: Jeho všeobecný dojem z práce bol pozitívny. Práca je dôležitým prínosom k erotetickej logike. V úvode boli zjednodušenia, voči ktorým je možné mať výhrady, avšak sú akceptovateľné, pretože nie je ľahké nájsť hranicu medzi textom určeným pre odborníkov a pre odbornú verejnosť. Prínos práce vidí v nových konceptuálnych rámcoch, zjednodušení známych dôkazov a v dokázaní nových teorémov. Nemyslí si, že práca podáva konečné riešenia, ale podané riešenia sú veľmi zaujímavé. Dôležité je použitie erotetickej implikácie. Je názoru, že niektoré technické záležitosti by mohli byť realizované iným spôsobom. Za najzaujímavejšiu pokladá kapitolu 4.
- Mgr. Igor Sedlár, PhD. (vybrané časti posudku prečítal predseda komisie): Novým krokom v štúdiu erotetických logík je práca kandidáta s modelmi. Odporúča rozlišovať implicitné a explicitné poznatky (agentov).

Obaja oponenti navrhujú udeliť kandidátovi titul PhD.

V diskusii padli otázky o tom, prečo kandidát používa systém S5 (Wiśniewski), ako súvisí kandidátov koncept presupozície s klasickým (Duží), či existujú snahy dokázať úplnosť istého systému využitého v práci kandidáta (Hájek). Ďalej sa diskutovalo o probléme axiomatizácie systémov erotetických logík a o vzťahu predložených riešení k prácam A. Wiśniewskeho na jednej strane a k výsledkom J. van Benthema na strane druhej. Otázky boli uspokojivo zodpovedané. Kandidát využíva systém S5, pretože ostatné systémy sú slabšie a musel by predefinovať niektoré pojmy.

Udelenie titulu PhD.

Podpis predsedu komisie